

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності D3 "Менеджмент"
освітньої програми "Міжнародний менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2026**

УДК 339.9(072.034)

М54

Укладачі: І. Л. Дибач

Л. І. Піддубна

О. В. Кот

О. О. Дзеніс

Д. В. Фат'янов

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки і менеджменту.
Протокол № 21 від 30.08.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи
М54 для здобувачів вищої освіти спеціальності ДЗ "Менеджмент" освітньої програми "Міжнародний менеджмент" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. І. Л. Дибач, Л. І. Піддубна, О. В. Кот та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2026. – 39 с.

Викладено основні вимоги до оформлення дипломної роботи, тематику, методику виконання й послідовність рецензування та захисту, критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти під час виконання та захисту дипломної роботи.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності ДЗ "Менеджмент" освітньої програми "Міжнародний менеджмент" першого (бакалаврського) рівня і викладачів, що є керівниками дипломної роботи за вказаною освітньою програмою.

УДК 339.9(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2026

Вступ

Бакалавр – це освітній ступінь першого рівня вищої освіти, який присуджує заклад вищої освіти за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Перший (бакалаврський) рівень відповідає VI рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття особою системних теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для виконання професійних завдань у межах вибраної спеціальності.

Формою підсумкової атестації здобувачів вищої освіти є дипломна робота бакалавра, за результатами захисту якої екзаменаційна комісія ухвалює рішення щодо присвоєння освітнього ступеня та видачі диплома.

Дипломна робота бакалавра є самостійним теоретико-прикладним дослідженням, що виконують на завершальному етапі навчання за освітньою програмою. Вона відображає рівень сформованості інтегральної, загальних і фахових компетентностей здобувача вищої освіти, отриманих у процесі опанування освітніх компонент та під час переддипломної практики, а також демонструє здатність застосовувати набуті знання для вирішення складних спеціалізованих завдань у сфері міжнародного менеджменту.

Методичні рекомендації з підготовки дипломної роботи бакалавра розроблено з метою методичної підтримки здобувачів вищої освіти на всіх етапах її виконання, упорядкування вимог до структури та оформлення роботи, а також запобігання типовим помилкам. У процесі виконання та захисту дипломної роботи здобувач вищої освіти має підтвердити набуті у процесі навчання компетентності, завдання дипломної роботи реалізують через досягнення визначених освітньою програмою результатів навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання, що формують в процесі написання дипломної роботи за ОП "Міжнародний менеджмент"

Результати навчання	Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти
1	2
РН1	ЗК16

1	2
PH3	ЗК10
PH6	ЗК16, СК2, СК12
PH8	СК2
PH9	СК8
PH16	ЗК16
PH17	ЗК10, СК9
PH20	СК18

Примітка.

PH1. Знати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

PH3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

PH6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

PH8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

PH9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

PH16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

PH17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

PH20. Володіти методами обґрунтування управлінських рішень у міжнародній діяльності на макро-, мезо- та мікрорівнях на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК18. Здатність до обґрунтування й ухвалення оптимальних управлінських рішень на макро-, мезо- та мікрорівнях для забезпечення міжнародної діяльності.

1. Методичні рекомендації щодо виконання дипломної роботи

Для успішного виконання дипломної роботи здобувач вищої освіти має чітко дотримуватися встановлених методичних вимог, організаційних процедур і принципів академічної доброчесності. Раціональне планування етапів підготовки, систематична робота з літературою та своєчасна взаємодія з науковим керівником забезпечують належну якість дослідження.

Виконання дипломної роботи здійснюють у такій послідовності:

- вибір теми дослідження;
- опрацювання наукової та навчально-методичної літератури за вибраною тематикою;
- складання та погодження плану роботи;
- написання тексту дипломної роботи;
- оформлення роботи відповідно до встановлених вимог;
- подання роботи науковому керівникові для перевірки та рецензування;
- публічний захист дипломної роботи.

Підготовку дипломної роботи розпочинають з вибору здобувачем вищої освіти теми відповідно до переліку, наведеного в додатку А та затвердженого кафедрою міжнародної економіки і менеджменту. Вибрана тема підлягає обов'язковому погодженню з науковим керівником.

Запропонована кафедрою тематика має типовий характер. За наявності обґрунтованого наукового інтересу здобувач вищої освіти має право запропонувати власну тему дослідження, яка не входить до затвердженого переліку. У такому разі тема підлягає попередньому погодженню з науковим керівником та затвердженню в установленому порядку.

Складання плану (змісту) дипломної роботи, опрацювання відібраних джерел та безпосереднє написання тексту є одним із ключових етапів наукового дослідження. Зміст роботи здобувач вищої освіти формує самостійно з урахуванням логіки дослідження та погоджує з науковим керівником. У процесі підготовки дипломної роботи структура може уточнюватися та конкретизуватися залежно від глибини опрацювання матеріалів і доступності інформаційної бази.

Ретельне опрацювання літературних джерел дає змогу здобувачу вищої освіти критично оцінити ступінь розробленості вибраної проблематики, виявити дискусійні аспекти, визначити власну дослідницьку позицію та окреслити перспективи подальшого розвитку теми.

Обов'язковою складовою дипломної роботи є відображення результатів попередньої науково-дослідної діяльності здобувача вищої освіти. До них належать наукові статті та тези доповідей на конференціях (1 – 3 наукові праці).

2. Структура і зміст дипломної роботи

Дипломну роботу виконують за визначеною структурною схемою, яка забезпечує логічну послідовність викладення матеріалу:

- титульний аркуш;
- подання голові ЕК щодо захисту дипломної роботи;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- перелік використаних джерел;
- додатки.

Кожний структурний елемент розміщують з нової сторінки.

Шаблон **титульного аркуша** надає ННІ Міжнародних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Здобувач вищої освіти заповнює його самостійно, після чого документ підлягає перевірці науковим керівником. Зразок титульного аркуша наведено в додатку Б.

Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи є офіційним документом, що формує ННІ Міжнародних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Воно містить довідку про академічну успішність здобувача вищої освіти, висновок наукового керівника про готовність роботи до захисту та висновок кафедри щодо дипломної роботи (додаток В).

Зміст дипломної роботи є структурним орієнтиром дослідження та формується здобувачем вищої освіти самостійно з обов'язковим погодженням із керівником. У змісті відображають назви розділів і підрозділів із зазначенням сторінок їхнього розміщення. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Г.

У **вступі** здобувач вищої освіти має обґрунтувати актуальність вибраної теми, охарактеризувати стан її наукової розробленості, визначити об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, окреслити методичний інструментарій та апробацію, а також зазначити структуру й обсяг роботи.

Актуальність теми розкривають з позицій її значущості для розвитку міжнародного менеджменту та практики діяльності підприємств. Обґрунтування має базуватися на критичному аналізі сучасних наукових підходів і практичних проблем. Викладання має бути стислим, змістовним і чітко відображати сутність досліджуваної проблеми.

В огляді літературних джерел слід продемонструвати ступінь наукової розробленості теми, уміння систематизувати наукові позиції, критично їх оцінювати та визначати напрями подальших досліджень.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та вибране для вивчення.

Предмет дослідження конкретизує аспект об'єкта, який безпосередньо аналізують в роботі. Об'єкт і предмет співвідносять як загальне та часткове.

Мета дослідження визначає кінцевий науково-практичний результат роботи. Відповідно до мети формулюють конкретні *завдання* дослідження, які мають логічно відображати структуру роботи.

Методи дослідження – це сукупність способів наукового пізнання, застосованих для досягнення поставленої мети. До загальнонаукових належать аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, індукція, дедукція, системний підхід. До спеціальних – економіко-математичні, статистичні, соціологічні методи тощо.

Апробацію результатів підтверджують посиланнями на публікації автора із наведенням вихідних даних. Копії відповідних матеріалів подають у додатках.

Рекомендований обсяг вступу – 2 – 3 сторінки.

Титульний аркуш, завдання, подання голові ЕК і зміст не підлягають нумерації, однак включають до загальної кількості сторінок дипломної роботи бакалавра.

Основна частина дипломної роботи складається із трьох взаємопов'язаних розділів: теоретичного, аналітико-дослідницького та рекомендаційного. Кожний розділ основної частини розміщують з нової сторінки.

Теоретична частина має розкривати концептуальні засади досліджуваної проблеми, містити критичний аналіз наукових підходів вітчизняних

і зарубіжних учених та авторські узагальнення. Рекомендований обсяг – 20 – 25 сторінок.

Аналітико-дослідницьку частину формують на основі фактичних даних діяльності підприємства. У розділі подають аналітичні розрахунки, таблиці, графічні матеріали та їхню інтерпретація. Особливу увагу приділяють виявленню тенденцій, проблем і факторів впливу. Рекомендований обсяг – 20 – 25 сторінок.

Рекомендаційна частина має містити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності досліджуваних процесів. Запропоновані заходи мають спиратися на результати попередніх розділів і супроводжуватися економічним обґрунтуванням. Рекомендований обсяг – 15 – 20 сторінок.

Висновки розміщують з нової сторінки. У них узагальнюють найважливіші результати дослідження, формулюють практичні рекомендації та оцінюють ступінь досягнення поставленої мети. Висновки до роботи мають відповідати встановленим завданням. Виклад має бути чітким, логічним і лаконічним.

Список використаних джерел подають наприкінці роботи. Він має містити не менше 40 позицій із обов'язковими посиланнями в тексті.

Доцільно використовувати:

публікації, індексовані в міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science, Index Copernicus);

фахові наукові видання;

офіційні статистичні матеріали органів державної влади України;

міжнародні статистичні бази (UN, IMF, World Bank, WTO, OECD);

авторитетні електронні ресурси.

У дипломній роботі використання російськомовної наукової та навчально-методичної літератури не допускають. Рекомендують використовувати у дипломній роботі переважно сучасні наукові джерела, опубліковані протягом останніх п'яти років, за винятком фундаментальних праць і нормативних документів, що не втратили наукової та практичної актуальності.

У **додатках** розміщують допоміжні матеріали, які доповнюють основний текст роботи (великі таблиці, первинні документи, розрахунки, копії публікацій тощо) і через значний обсяг не включають до основної частини.

Під час підготовки дипломної роботи необхідно суворо дотримуватися встановлених нормативних вимог щодо оформлення тексту, таблиць, формул, рисунків, схем і розрахунків.

3. Мовностилістичні особливості оформлення тексту та вимоги до цитування в дипломній роботі

Текст дипломної роботи має бути викладений у науковому стилі, що відповідає сучасним вимогам академічного письма та принципам академічної доброчесності. Науковий стиль характеризують змістовою логічністю, структурною цілісністю, об'єктивністю викладу, лаконічністю, ясністю, зрозумілістю, завершеністю думок і доказовістю висновків.

Важливою ознакою наукового стилю є коректне використання фахової наукової термінології, яка має застосовуватися послідовно й відповідно до усталених наукових підходів. Викладення матеріалу здійснюють переважно від третьої особи або у безособовій формі. Допускають використання формулювань на кшталт: *вважаємо, на думку автора, у роботі встановлено, дослідження показало* тощо. При цьому слід уникати розмовних конструкцій, емоційно забарвленої лексики та суб'єктивно-оцінних суджень без належного обґрунтування.

Одним із ключових елементів наукового тексту є забезпечення логічної зв'язності викладу. Для цього доцільно використовувати функціонально-синтаксичні конструкції, що відображають послідовність розвитку думки та причинно-наслідкові зв'язки. Зокрема, рекомендують застосовувати такі мовні засоби:

для вираження причинно-наслідкових зв'язків: *тому, відповідно до чого, внаслідок того, що, у зв'язку з тим, що, крім того тощо*;

для переходу до наступного аспекту дослідження: *перш ніж перейти до..., доцільно розглянути..., важливо зазначити...*;

для формулювання висновків: *таким чином, отже, узагальнюючи викладене, проведене дослідження дає підстави стверджувати..., дослідження засвідчило...*

Для наукового стилю характерні речення з чітко вираженими синтаксичними зв'язками, зокрема з використанням конструкцій: *відповідно до, згідно з, у результаті, зважаючи на, порівняно з* тощо.

Обов'язковою вимогою об'єктивності наукового викладення є належне посилання на джерела інформації. У таких випадках доцільно використовувати формулювання: *на думку..., за даними..., відповідно до результатів дослідження...*

Науковий стиль також передбачає широке застосування безособових і пасивних конструкцій, наприклад: *з'ясовано, розглянуто, проаналізовано, обґрунтовано, встановлено* тощо. Такі конструкції сприяють підвищенню об'єктивності та академічності викладу.

Типовими мовностилістичними елементами дипломної роботи є такі формулювання:

"Актуальність дослідження зумовлена..."

"Аналіз наукових праць із зазначеної проблематики [1; 3; 7] засвідчив, що..."

"Мета дослідження полягає в..."

"Відповідно до поставленої мети визначено такі завдання: ..."

"У роботі використано такі методи дослідження: ..."

"Практичне значення одержаних результатів полягає у..."

"Результати дослідження свідчать про те, що..."

"На підставі проведеного аналізу встановлено..."

"Результати порівняльного аналізу показали, що..."

Дотримання правил цитування є обов'язковою умовою академічної доброчесності. Для підтвердження власних аргументів, а також для критичного аналізу наукових праць необхідно коректно оформлювати цитати та бібліографічні посилання. Основні вимоги до цитування:

1. Кожна наведена цитата має супроводжуватися бібліографічним посиланням. Текст цитати беруть в лапки та подають у граматичній формі оригіналу із збереженням авторського написання. Посилання в тексті оформлюють у квадратних дужках, наприклад: [3, с. 125], де 3 – номер джерела у списку, 125 – номер сторінки. Номер сторінки обов'язково зазначають у разі дослівного цитування або використання матеріалів із об'ємних джерел.

2. Цитування має бути повним і без перекручення авторської думки. Допускають пропуск фрагментів тексту, який позначають трьома крапками (...).

3. У разі викладення ідей автора власними словами посилання подають без зазначення сторінки, наприклад: [4], [2; 12], [1 – 7].

4. Під час використання рисунків, таблиць або формул необхідно посилатися на їхній порядковий номер у тексті, наприклад: рисунок 1.1, табл. 2.3, формула (1.2).

За наявності власних наукових публікацій здобувач вищої освіти має обов'язково посилатися на них у тексті дипломної роботи відповідно до встановлених вимог.

4. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи

Оформлення дипломної роботи бакалавра здійснюють відповідно до чинних національних стандартів, зокрема ДСТУ 3008:2015 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення" та ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання щодо бібліографічних посилань".

Дипломну роботу виконують засобами комп'ютерного набору. Текст друкують з одного боку аркуша паперу формату А4. Рекомендована кількість рядків на сторінці – до 30.

Абзацний відступ має бути однаковим упродовж усієї роботи та становити 1,25 см. Відступи та інтервали текстового документу зображено на рис. 1.

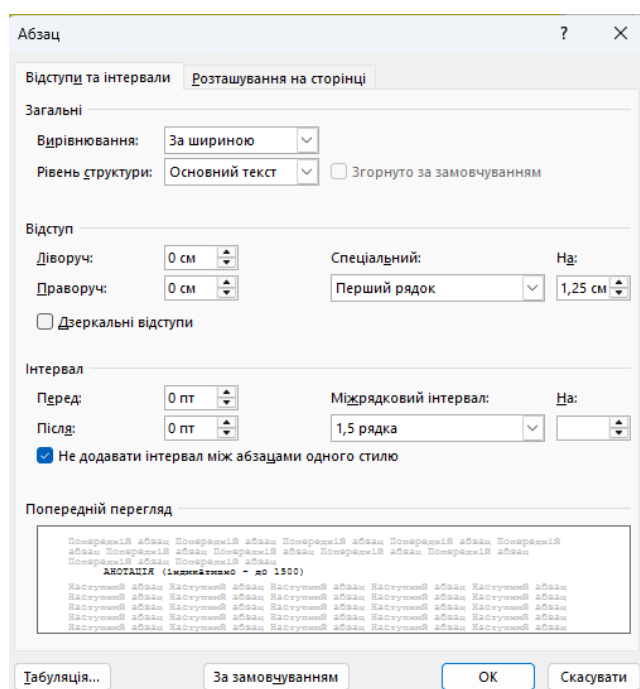


Рис. 1. Відступи та інтервали текстового документу

Основний текст вирівнюють по ширині. Параметри набору:
шрифт – Times New Roman;
кегель – 14 pt;
міжрядковий інтервал – 1,5;
колір тексту – чорний;
накреслення – звичайне.

Для таблиць і рисунків допускають використання шрифту 12 pt. Міжрядковий інтервал у таблицях може становити 1,0 – 1,3.

Поля сторінки має бути такими:

ліве – 30 мм;
праве – 10 мм;
верхнє – 20 мм;
нижнє – 20 мм.

Упродовж усієї роботи необхідно забезпечити належну якість комп'ютерного набору, чіткість і контрастність тексту. Усі символи мають бути добре читабельними та виконаними чорним кольором.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць і формул здійснюють арабськими цифрами.

Номер сторінки починають зі вступу, але титульний аркуш і зміст включають до загальної нумерації і проставляють у правому нижньому куті без крапки.

Заголовки структурних елементів друкують великими літерами, без крапки в кінці та по центру сторінки: ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Кожну структурну частину починають з нової сторінки.

Основний текст роботи поділяють на розділи, кожен розділ та підрозділи (кожен розділ має мати не менше двох підрозділів). Розділи мають наскрізну нумерацію. Номер підрозділу складають з номера розділу та порядкового номера підрозділу (наприклад, 2.3). Підрозділи розміщують на тій самій сторінці після попереднього тексту, залишаючи інтервал 2 порожніх рядка (рис. 2). Відстань між заголовком і текстом, а також між розділом і підрозділом становить 1 інтервал. Остання сторінка розділу має бути заповнена текстом не менше ніж на 2/3 сторінки. В усьому тексті роботи використовують однакові типи лапок: "текст".

За потреби в тексті подають переліки. Перед переліком ставлять двокрапку. Кожний елемент переліку починають з абзацу з малої літери.

Використання маркованих списків допускають за умови збереження єдиного стилю в роботі.

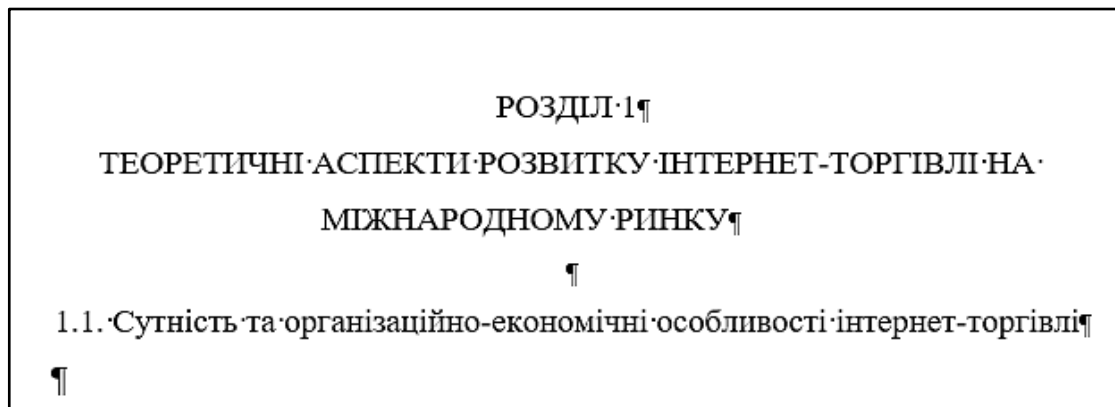


Рис. 2. Приклад назви розділу та підрозділу дипломної роботи бакалавра

Ілюстрації (рисунок, схеми, діаграми) розміщують безпосередньо після першого посилання на них у тексті, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують у межах розділу, наприклад: Рис. 3.4 (четвертий рисунок третього розділу). Назву рисунка розміщують під ілюстрацією з абзацного відступу вирівнюючи по центру (рис. 3). Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, вміщують до загальної нумерації сторінок.

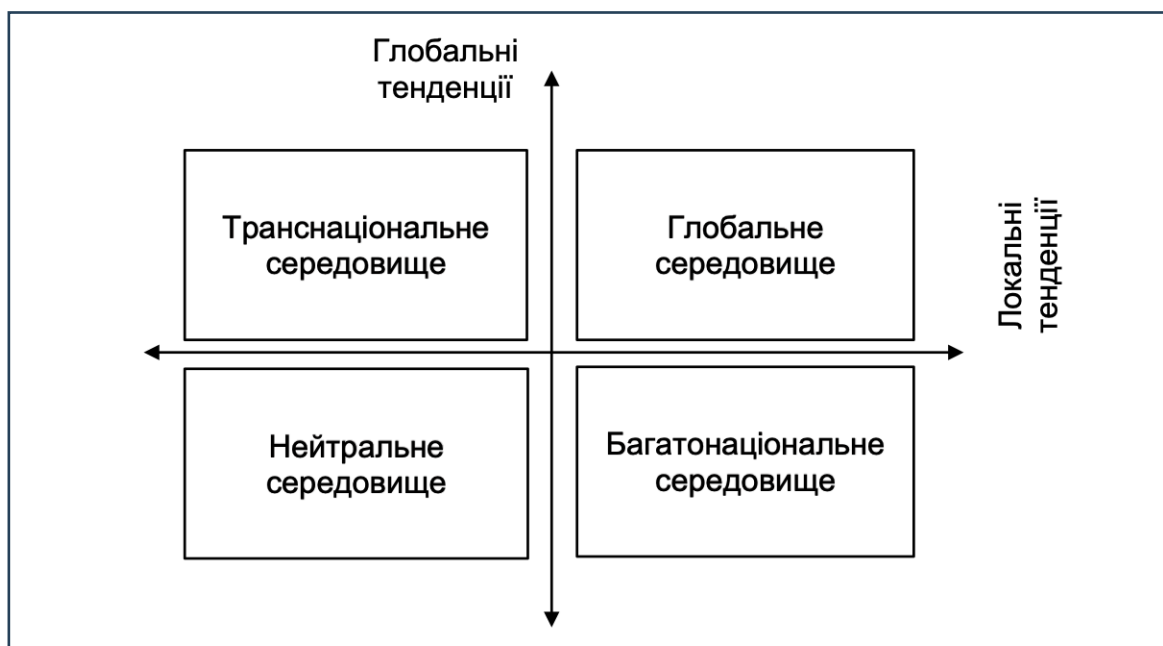


Рис. 3. Матриця зовнішнього середовища міжнародної компанії

Таблиці мають мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера.

Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 1.1" (перша таблиця першого розділу). Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких. Далі наведено приклад побудови таблиці (рис. 4).

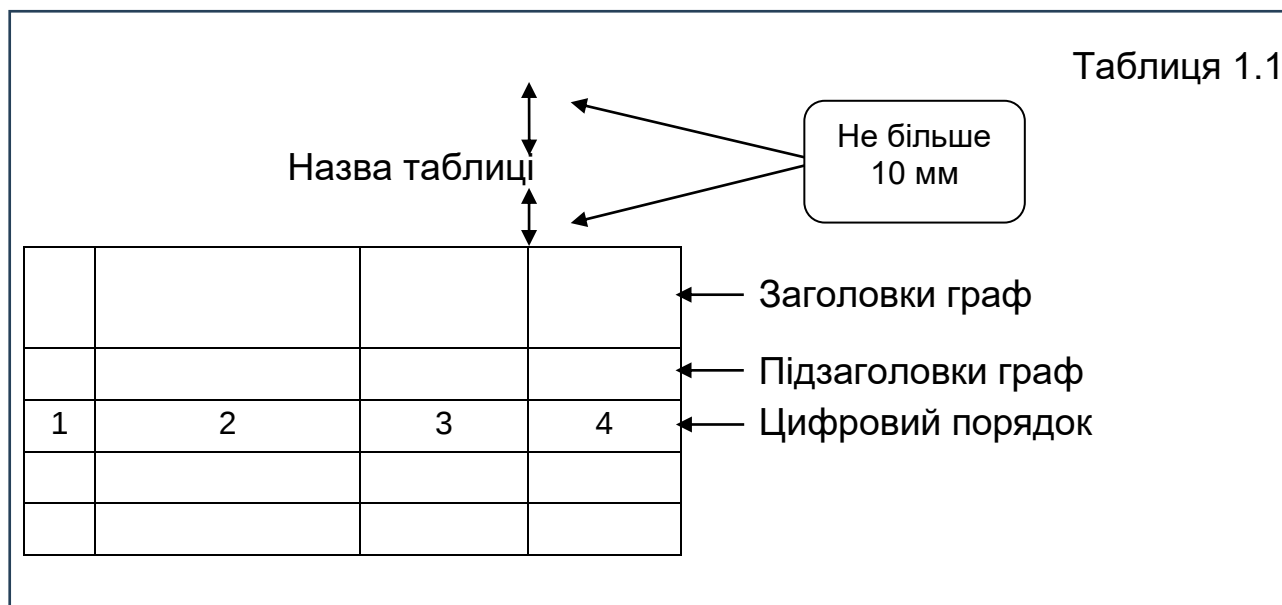


Рис. 4. Приклад побудови таблиці у дипломній роботі

Під час перенесення частини таблиці на іншу сторінку пишуть слова "Продовження табл. " і вказують номер таблиці. Наприклад "Продовження табл. 1.1", нумерація стовпчиків таблиці в цьому випадку і буде шапкою таблиці.

Приклад побудови перенесення таблиці наведено на рис. 5.

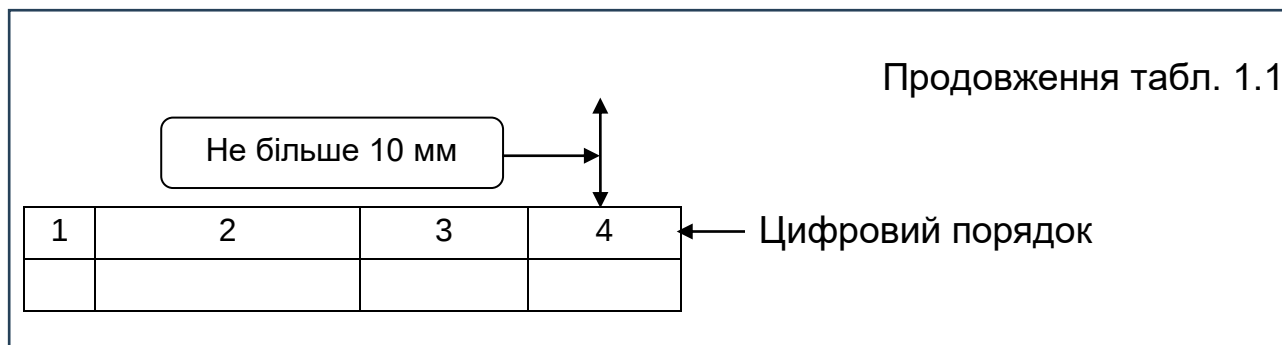


Рис. 5. Приклад перенесення таблиці у дипломній роботі

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею має дорівнювати одному рядку (не більше 10 мм).

Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

Приклад оформлення таблиці та таблиці з продовженням зображено на рис. 6 і 7.

Таблиця 2.10

Виконання плану виробництва продукції за асортиментом, тис. грн

Вид продукції за еталонними групами	За минулий період	Звітний період			Зараховується у виконання плану
		за планом	фактично	виконання плану, %	
1а	2а	3а	4а	5а	6а
Е ₁ (17)	148300	417600	375624	89,9483	375624
Е ₂ (53)*	352400	225400	150742	66,8776	150742
Е ₃ (4)	94650	95200	69790	73,3088	69790
Е ₄ (8)	104600	169400	109747	64,7857	109747
Е ₅ (13)	90550	91250	62269	68,24	62269
Усього	790-500	998850	768172	89,9483	768172

Примітка. * - оновлений асортимент

Рис. 6. Наочне подання оформлення таблиці

Таблиця 2.7

Рекламні інструменти ТОВ "ФАВОРИТО"
на ринках Польщі, Чехії та Словаччини

Інструмент	Польща	Чехія	Словаччина	Ефективність
1	2	3	4	5
Facebook/Instagram реклама	Висока активність	Середня активність	Середня активність	CTR 2,8 %, CPC \$0,15
Дегустації в магазинах	150 точок	60 точок	45 точок	Конверсія 18 %
Участь у виставках	WorldFood Warsaw	Food Prague	Danubius Gastro	120+ B2B контактів

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5
Співпраця з блогерами	5 блогерів (укр. діаспора)	2 блогери	2 блогери	ER 4,5 %
POS-матеріали	Biedronka, Żabka	Kaufland, Tesco	Tesco, Billa	+25 % до продажів

Джерело: складено автором.

Рис. 7. Наочне подання оформлення таблиці з продовженням

Формули у дипломній роботі обов'язково мають бути виконані у редакторі формул. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.1) (перша формула першого розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі.

Значення кожного символу й числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Приклад оформлення формули зображено на рис. 8.

Вище формули і нижче коментарів формули потрібно залишати один вільний рядок. Невеликі й нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують усередині рядків тексту.

Роялті – це ліцензійна винагорода у формі періодичних відрахувань (частки від прибутку або суми продажів продукції), яку виплачують наприкінці кожного року дії угоди, починаючи з моменту випуску готової продукції. Ціну ліцензії на основі роялті розраховують за формулою (3.2):

$$Ц_{л} = \sum_{i=1}^T B_i \times Ц_i \times \frac{R_i}{100}, \quad (3.2)$$

де B_i – середньорічний обсяг продукції за ліцензією в i -му році (в натуральному виразі);

$Ц_i$ – продажна ціна продукції в i -му році, грн;

R_i – розмір роялті в i -му році, %;

i – розрахунковий рік дії ліцензійного договору;

T – термін дії ліцензійного договору.

Рис. 8. Приклад оформлення формул у дипломній роботі

Список використаних джерел рекомендують розміщувати в алфавітному порядку або в порядку згадування джерел у тексті за їхньою наскрізною нумерацією. Його складають згідно вимог ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання", який набув чинності 01.07.2016. Відповідно до стандарту приклади оформлення бібліографічних описів надано у додатку Д.

Додатки не входять у загальний обсяг дипломної роботи. Доцільність наведення додатків, їхня кількість, характер та обсяг визначають автором роботи та керівником. У основній частині проєкту має бути обов'язкове посилання на додатки. Додатки оформлюють як продовження роботи та розміщують у порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток має починатися з нової сторінки.

Додаток мусить мати заголовок, надрукований у правому куті рядка над заголовком малими літерами з першої великої. Додатки слід позначати

послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, "Додаток А", "Додаток Б" тощо. Єдиний додаток позначається як "Додаток А". Не можна включати в додатки фінансову звітність підприємства з печатками та підписами посадових осіб.

5. Нормоконтроль дипломної роботи та академічна доброчесність

Для забезпечення належної якості виконання кожна дипломна робота підлягає обов'язковому контролю за дотриманням норм та вимог, установлених до оформлення такого роду робіт.

Нормоконтроль за дипломними роботами здійснюють наукові керівники, призначені відповідним наказом, згідно із затвердженням на кафедрі графіком проходження нормоконтролю.

У передбачені графіком терміни здобувач вищої освіти зобов'язаний особисто подати науковому керівнику електронний екземпляр повністю завершеної та належним чином оформленої дипломної роботи на перевірку. Якщо оформлення дипломної роботи повністю відповідає вимогам, науковий керівник затверджує цей варіант роботи. Науковий керівник має право не підписувати роботу, якщо її оформлення загалом не відповідає вимогам, установленим цими методичними рекомендаціями, а зауваження мають системний характер і стосуються майже всіх елементів роботи.

Протягом одного-двох днів після проходження нормоконтролю здобувач вищої освіти зобов'язаний усунути всі зауваження щодо оформлення дипломної роботи та пройти нормоконтроль повторно. Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль після усунення зауважень щодо їхнього оформлення, розміщують електронний варіант на ПНС під час дії онлайн формату навчання. Рішення про це приймає науковий керівник дипломної роботи. Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль після усунення зауважень щодо їхнього оформлення, можуть бути подані на перевірку на плагіат. Рішення про це приймає науковий керівник дипломної роботи.

Під час написання та захисту дипломної роботи здобувачі вищої освіти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності, які передбачають:

самостійне виконання поставлених завдань;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності під час виконання дипломної роботи є:

академічний плагіат (фрагментів письмових робіт, ідей, даних, моделей, ілюстрацій; відсутність належних посилань, помилки цитування);

фабрикація (наведення вигаданих чи неперевірених даних; посилання на вигадані джерела інформації тощо);

фальсифікація (необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань; наведення свідомо змінених даних, неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок);

обман (подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належної їхньої експертизи).

Із метою усунення недобросовісного ставлення здобувачів вищої освіти до виконання завдань дипломної роботи, для запобігання проявам академічної недоброчесності, кожна дипломна робота бакалавра проходить ретельну перевірку на плагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення StrikePlagiarism.com у розмірі, не більшому ніж 50 % запозичень. Для перевірки унікальності тексту у встановлений термін подають до навчально-методичного відділу електронний варіант (остаточний) дипломної роботи. За результатами перевірки роботи на плагіат видають довідку, яку додають до дипломної роботи та на підставі якої екзаменаційна комісія приймає рішення про оцінювання роботи. У випадку низького рівня унікальності тексту дипломної роботи, який характеризують переважним у роботі обсягом недобросовісного запозичення матеріалів із досліджень інших авторів, роботу не допускають до захисту.

Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час підготовки дипломної роботи бакалавра допускають виключно як допоміжного засобу та за умови обов'язкового декларування. Основний зміст роботи має бути результатом самостійної науково-дослідної діяльності здобувача вищої освіти. Забороняють подання як власного тексту матеріалів,

згенерованих ШІ без належного авторського опрацювання, а також використання ШІ для автоматичного формування висновків, пропозицій і результатів дослідження. Здобувач вищої освіти несе повну відповідальність за достовірність, оригінальність і академічну доброчесність роботи. У разі недекларованого або некоректного використання ШІ дипломна робота може бути визнана такою, що не відповідає вимогам академічної доброчесності.

Після успішного проходження перевірки роботи на плагіат здобувача вищої освіти допускають до захисту.

6. Рецензування та підписання дипломної роботи

Згідно з регламентом, здобувач вищої освіти зобов'язаний подавати дипломну роботу керівнику на перевірку частинами у встановлені терміни. Остаточний варіант дипломної роботи з підписом автора роботи та підписом, що свідчить про проходження нормоконтролю, подають на підпис керівнику дипломної роботи не пізніше ніж за тиждень до початку роботи атестаційної комісії.

До готової дипломної роботи обов'язково додають такі документи:
довідку про перевірку дипломної роботи на плагіат;

зовнішню рецензію на дипломну роботу. Зовнішніми рецензентами можуть бути провідні спеціалісти, які працюють на підприємствах (окрім працівників установи – офіційної бази практики), у наукових установах, викладачі інших вищих навчальних закладів та інші фахівці, що спеціалізуються на вирішенні проблем, споріднених із темою дипломної роботи. Зовнішню рецензію надають у письмовому вигляді, вона має містити такі складові:

висновки щодо актуальності вибраної теми та практичної значущості виконаного дипломного дослідження;

характеристику щодо повноти розкриття теми дипломної роботи, відповідності змісту дипломної роботи до завдання;

висновки щодо використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства, згідно з темою дипломної роботи;

практичну цінність висновків та конкретних пропозицій, рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності підприємства, підвищення його ефективності;

наявність зауважень і недоліків у дипломній роботі;
оцінювання загальних вражень від дипломної роботи (оформлення, стиль і грамотність викладення тощо);
інші питання на розсуд рецензента;
висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту і, за бажанням, зауваження та пропозиції щодо оцінки, на яку заслуговує робота за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, імені та по батькові, місця роботи й посади, яку займає, та засвідчити підпис.

Завершальною процедурою допущення дипломної роботи до захисту є розгляд перелічених супровідних матеріалів та підписів завідувачем кафедри. Допуск до захисту здійснюють шляхом накладання електронного підпису завідувача кафедри на дипломну роботу. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухано на засіданні кафедри. Обговорення оформляють протоколом і подають на затвердження директору ННІ Міжнародних відносин та ректору ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

7. Захист і критерії оцінювання дипломної роботи

Захист дипломної роботи здійснюють публічно перед екзаменаційною комісією у складі голови та членів комісії-викладачів кафедри.

До захисту дипломних робіт допускають здобувачів вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

Списки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту дипломних робіт, подають до екзаменаційної комісії.

Здобувач вищої освіти готує до захисту доповідь та презентацію. Час виступу не має перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним.

Титульний лист презентації має бути оформленим як і титульний аркуш дипломної роботи. Слайди презентації мусять мати нумерацію. На другому слайді обов'язково потрібно вказати такі структурні елементи дипломної роботи як мета дослідження, об'єкт дослідження та завдання

дослідження. Структура слайдів презентації має відповідати встановленим завданням. Текст слайдів має бути лаконічними. Доцільно уникати великої кількості тексту на слайді. Рекомендовано не перевищувати кількість слайдів – до 15 одиниць.

Захист дипломної роботи здобувач вищої освіти розпочинає з доповіді, в якій він має розкрити:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;

висновки з аналізу, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їхньої ефективності (рекомендовано витратити не менше ніж 70 % часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, здобувач вищої освіти має зазначити: які його розробки та висновки впроваджено або намічено до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів. Під час доповіді слід звертатися до ілюстративного матеріалу, коротко пояснюючи його зміст.

Після завершення доповіді члени екзаменаційної комісії, а також присутні на захисті, ставлять здобувачеві вищої освіти запитання.

Завданням екзаменаційної комісії є визначення рівня теоретичної підготовки здобувача, його готовності до професійної діяльності та ухвалення рішення про можливість присвоєння освітнього ступеня "бакалавр" та видачі диплому за спеціальністю "Менеджмент" ОП "Міжнародний менеджмент".

Після відповіді на запитання слово надають рецензенту або зачитують його рецензію. На зауваження рецензента випускник має дати аргументовану відповідь. Після цього слово надають голові екзаменаційної комісії для характеристики й оцінювання роботи.

Під час захисту секретар екзаменаційної комісії веде протокол засідання. Окремо зазначають думку членів екзаменаційної комісії про практичну цінність роботи та рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Загальний час захисту дипломної роботи бакалавра не має перевищувати 30 хвилин у середньому на одного здобувача вищої освіти.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні екзаменаційної комісії ухвалюють рішення щодо балів, які набрали здобувачі

вищої освіти. У разі незгоди між членами екзаменаційної комісії думка голови є вирішальною. Рішення комісії голова оголошує одразу після завершення засідання.

Після захисту дипломні роботи бакалавра передають на зберігання до архіву ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Максимальна оцінка за захист дипломної роботи складає 100 балів, до того ж застосовують гнучкий підхід щодо оцінювання знань здобувача вищої освіти під час захисту залежно від рівня його теоретичної підготовки, доповіді та якості надання відповідей на запитання за темою дипломної роботи.

Оцінку 90 – 100 балів ставлять здобувачу вищої освіти за системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики системи управління та міжнародних бізнес-процесів діяльності суб'єкта господарювання; логічну та вичерпну відповідь на запитання керівника і членів комісії в процесі захисту.

Оцінку 82 – 89 балів ставлять за системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики системи управління та міжнародних бізнес-процесів діяльності суб'єкта господарювання; незначні випадкові похибки у відповіді здобувача в процесі захисту, які суттєво не впливають на її повноту та змістовність.

Оцінку 74 – 81 бал ставлять за аналіз проблеми й об'єкта дослідження; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики системи управління та міжнародних бізнес-процесів діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків; не достатньо обґрунтовані відповіді здобувача в процесі захисту.

Оцінку 63 – 73 бали ставлять за недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для написання диплому; не чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики системи управління та міжнародних бізнес-процесів діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків; значні похибки у відповіді здобувача в процесі захисту, які суттєво впливають на її повноту та змістовність.

Оцінку 60 – 62 бали ставлять здобувачу за часткове опанування (до 50 %) програмного матеріалу та неправильне його використання

для написання диплому; не володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами діагностики системи управління та міжнародних бізнес-процесів діяльності суб'єкта господарювання; відсутність обґрунтованих висновків.

Оцінку дипломної роботи визначають відповідно до "Положення про організацію оцінювання результатів навчання та якості вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій в ХНЕУ ім. С. Кузнеця". Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти та іншої академічної документації.

Рекомендована література

1. Бордаєв В. В., Проскурніна Н. В. Методика оцінки впливу цифрових інновацій на економічну ефективність експортоорієнтованих підприємств. *Бізнес Інформ*. 2024. № 12. С. 81–91.

2. Бутенко О. П., Кот О. В., Горобинська М. В. Адаптація бізнес-моделі міжнародного стартапу до локальних ринків. *Ефективна економіка*. 2025. Т. 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.38%20>.

3. Бутенко О. П., Кот О. В., Козуб В. О. Мультикритеріальна оцінка ризиків стартапів в умовах економічної та політичної турбулентності. *Ефективна економіка*. 2025. № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.71>.

4. Бутенко О. П., Кот О. В. Рівень цифрової зрілості логістичного сектору України. *Ефективна економіка*. 2025. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.71%20>.

5. Бутенко О. П., Чупир О. М. Комплементарний підхід до антикризового управління в умовах воєнних ризиків. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 91. С. 176–184.

6. Горобинська М. В., Бестужева С. В. Вплив E-HRM на результативність персоналу міжнародних компаній. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 71. С. 115–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-21>.

7. Гулько О. С., Дибач І. Л., Калиновський А. О. Порівняльна ефективність традиційного та Agile-менеджменту в розробці програмного забезпечення. *Успіхи і досягнення у науці*. Серії: "Право", "Освіта", "Управління та адміністрування", "Соціальні та поведінкові науки". Київ, 2025. № 9 (19). С. 371–383.

8. Дехтяр Н. А., Снопченко М. Ю. Модернізація цифрового законодавства ЄС з метою захисту прав користувачів та регулювання ринку цифрових послуг. *Економіка*. 2025. Вип. № 4 (101). С. 5–15.

9. Дзеніс О. О. Еволюція стратегічної суб'єктності в умовах штучного інтелекту: етичні межі алгоритмізованого управління. *Ефективна економіка*. 2025. № 7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.57%20>.

10. Дибач І. Л. Трансформація сутності бізнес-комунікацій в умовах прогресуючої диджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3655>.

11. Козуб В. О., Кот О. В., Каплін С. М. Аналіз впливу валютного регулювання на показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 22. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17092258>.

12. Малюкіна А. О. Конкурентні переваги використання менеджменту знань у міжнародних компаніях. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-54>.

13. Чернуха Т. С. Інструменти маркетингу у цифровій економіці: досвід зарубіжних країн. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17092609>.

14. Чернуха Т. С. Розробка маркетингової стратегії у зовнішньоекономічній діяльності компаній в умовах невизначеності. *International scientific journal "Grail of Science"*. 2025. № 49. С. 408–414.

15. Чернуха Т. С. Світовий досвід управління персоналом у міжнародному маркетингу: вплив на економіку зарубіжних країн та перспективи для України. *Вісник економіки транспорту та промисловості : збірник науково-практичних статей*. Харків, 2025. № 91. С. 209–217.

16. Шталь Т. В., Курцев О. Ю. Активізація інноваційної діяльності України в поствоєнний період: інноваційні парки, високотехнологічні кластери. *Бізнес Інформ*. 2024. № 12. С. 125–132.

17. Butenko O., Kot O., Kozub V. The impact of non-tariff barriers of the EU on the export of key agrarian goods of Ukraine. *Journal of European Economy*. 2025. Vol. 24, № 4. P. 579.

18. Davydova O., Shtal T., Sysoieva S. and other. Innovative risk management in hotel and restaurant business enterprises: a scientific and practical aspect. *International Journal of Services, Economics and Management*. 2024. Vol. 11. No. 2. P. 116–125.

19. Dybach I. L., Golikova Ye. K. The analytical aspects of personnel management in the foreign economic activity of enterprise. *Business Inform.* 2023. № 3. P. 199–205.
20. Kot O., Kozub V., Butenko O. та ін. Optimisation of business processes of an international IT company in the context of digitalisation. *Development Management.* 2025. № 24 (2). P. 69–84.
21. Kozub V., Velychko K., Kozub S. Features of the formation of business processes of international companies in the conditions of digital transformations. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. 2024. № 3. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-3-9754>.
22. Maliukina A. Risk management strategies in international business project management. *Сталій розвиток економіки.* 2025. № 4 (55). С. 663–666.
23. Piddubna L., Dybach I., Krasovskiy V., Pliekhanov K., Mogylevskiy R. Analysis of the impact of digital development on a country's economic growth. *Economics of Development.* 2024. Vol. 23. No. 2. P. 38–46.
24. Piddubna L., Gorobyenskaya M. Digital transformation as a factor of changes in the organizational behaviour of international companies. *Economics of Development.* 2023. T. 21. No. 4. С. 25–36.
25. Piddubna L., Harnytskyi A. Transformational leadership toolkit for managing global AI companies: a literature review. *Economics & Education.* 2025. No. 10 (4). P. 30–38.
26. Proskurnina N., Chala A. The Theoretical Foundations of the Enterprise Strategic Management System. *Business Inform.* 2023. No. 4. P. 150–155.
27. Proskurnina N. Regulation of the development of the market infrastructure of digital payments and the use of tokenized assets. *Economic analysis.* 2023. No. 33 (3). P. 296–308.
28. Savytska N., Shtal T., Piddubna L. та ін. Analytical tools for evaluating customer experience in the context of marketing management of service companies. *International Journal of Customer Relationship Marketing and Management.* 2024. Vol. 11. No. 3. P. 112–124.
29. Shtal T., Pliekhanov K., Kravets K., Kravets K., Bochkov D. Trends in the development of digital subscription services in international markets. *Economics of Development.* 2024. Vol. 23. No. 1. P. 62–69.
30. Shtal T., Ptashchenko O., Rodionov S., Kurtsev O. Implementation of modern marketing tools in entrepreneurial activity. *Economics of Development.* 2023. Vol. 22. No. 4. P. 53–63.

31. Verdenhofa O., Dzenis O., Dehtjare J., Djakona V., Gavkalova N. Strategic management as a tool for the development of public sphere entities. *Public Policy and Administration*. 2024. Vol. 23. No. 2. P. 175–196.
32. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
33. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>.
34. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://imf.org>.
35. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. URL: <http://iom.org>.
36. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
37. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>.
38. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua>.
39. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://worldbank.org>.
40. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://wto.org>.
41. Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. URL: ec.europa.eu/eurostat.
42. Офіційний сайт ЮНКТАД. URL: <http://unctad.org>.

Додатки

Додаток А

Рекомендована тематика бакалаврських робіт

1. Удосконалення системи роботи з персоналом зовнішньоекономічних підрозділів підприємства.
2. Трансформація міжнародних бізнес-моделей під впливом штучного інтелекту.
3. Розроблення стратегії виходу підприємства на міжнародні ринки в умовах геополітичної нестабільності.
4. Розроблення плану виходу вітчизняного стартапу на міжнародні краудфандингові платформи.
5. Удосконалення системи збуту товарів (послуг) у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
6. Удосконалення системи мотивації персоналу в умовах релокації бізнесу за кордон.
7. Формування позитивного міжнародного іміджу бренду через інструменти диджитал-маркетингу.
8. Оптимізація системи інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
9. Управління конкурентною позицією підприємства на міжнародних ринках.
10. Підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на зовнішніх ринках.
11. Удосконалення маркетингового забезпечення та комунікацій у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
12. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах цифрової трансформації.
13. Формування системи управління маркетинговими дослідженнями у розвитку міжнародної діяльності підприємства.
14. Стратегічне управління розвитком маркетингової діяльності підприємства на міжнародних ринках.
15. Управлінські підходи до оптимізації маркетингової діяльності підприємства у міжнародному бізнесі.

16. Управління рекламними комунікаціями підприємства у міжнародному бізнес-середовищі.

17. Інтеграція сучасних інформаційних технологій підприємства у процесі управління міжнародним маркетингом.

18. Розвиток комунікаційних процесів у міжнародному менеджменті підприємства.

19. Формування системи управління діловими контактами підприємства у міжнародній діяльності.

20. Удосконалення контрактно-договірної роботи підприємства у міжнародній діяльності.

21. Розроблення плану вдосконалення експортно-імпоротної діяльності підприємства.

22. Удосконалення системи управління ефективністю міжнародної маркетингової діяльності підприємства.

23. Упровадження цифрових маркетингових технологій у процес управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

24. Удосконалення імпоротної діяльності підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

25. Удосконалення експортної діяльності підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

26. Упровадження міжнародних практик цифровізації як інструмента підвищення мотивації персоналу.

27. Формування системи оцінювання та мотивації персоналу підприємства з урахуванням міжнародного досвіду.

28. Удосконалення організаційної структури зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

29. Управління ціновою політикою підприємства на міжнародних ринках.

30. Удосконалення логістичних процесів у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

31. Диверсифікація міжнародної діяльності підприємства як інструмента зниження зовнішніх ризиків.

32. Адаптація технологій штучного інтелекту у міжнародній діяльності підприємства.

33. Стратегічне забезпечення розвитку електронної комерції підприємства на глобальних ринках.

34. Підвищення ефективності міжнародної діяльності підприємства на основі цифрових платформ.

35. Забезпечення сталого розвитку підприємства у міжнародному бізнес-середовищі.

36. Формування "зеленої" стратегії підприємства на міжнародних ринках.

37. Підвищення екологічної відповідальності підприємства у зовнішньоекономічній діяльності.

38. Розвиток соціальної відповідальності підприємства у міжнародному бізнесі.

39. Розвиток міжкультурної компетентності персоналу підприємства у міжнародному бізнесі.

40. Адаптація персоналу підприємства до роботи на міжнародних ринках.

41. Розвиток відкритих інновацій у міжнародній діяльності підприємства.

42. Комерціалізація інновацій підприємства на міжнародних ринках.

43. Розвиток омніканальної стратегії підприємства на міжнародних ринках.

44. Управління цифровими маркетинговими інструментами у процесі просування підприємства за кордоном.

45. Використання data-driven підходів у маркетинговій діяльності підприємства на глобальних ринках.

46. Формування гібридної моделі менеджменту підприємства в умовах цифрової економіки.

47. Використання бізнес-аналітики в ухваленні рішень у міжнародній діяльності підприємства.

48. Удосконалення аналітичного підтримання міжнародних бізнес-проектів підприємства.

49. Використання прогностичної аналітики у розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

50. Підвищення результативності міжнародних проєктів підприємства на основі цифрових інструментів.

51. Адаптація корпоративної культури підприємства до мультикультурного цифрового середовища.

52. Підвищення ефективності використання CRM/ERP-рішень у міжнародній діяльності підприємства.

53. Формування цифрової екосистеми підприємства для роботи в міжнародному бізнес-середовищі.

54. Підвищення організаційної гнучкості підприємства у міжнародному бізнес-середовищі.

55. Формування аналітичного підтримання стратегічних рішень у міжнародному бізнесі підприємства.

56. Розвиток гнучких (Agile) практик у міжнародних проєктах підприємства.

57. Удосконалення процесів обґрунтування управлінських рішень у міжнародній діяльності підприємства.

58. Формування механізмів ухвалення рішень підприємства в умовах глобальної невизначеності.

59. Розвиток лідерства в умовах мультикультурного середовища.

60. Управління інноваційною екосистемою підприємства у контексті підвищення міжнародної конкурентоспроможності.

Приклад оформлення титульного аркуша дипломної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

Спеціальність

Менеджмент

Освітня програма

Міжнародний менеджмент

Група

6.01.073.100.21.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: "Розроблення стратегії виходу підприємства
на зовнішній ринок"**

Виконала: Дарина БАЙДУСЬ

Керівник: канд. екон. наук, доцент Олена КОТ

Рецензент: генеральний директор
ПрАТ "Технологічний парк "ІМК"
Сергій ТКАЧЕНКО

Харків – 2026 рік

Подання голові ЕК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Дарина БАЙДУСЬ до захисту дипломної роботи за спеціальністю 073 "Менеджмент" освітньої програми "Міжнародний менеджмент" на тему: Розроблення стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок.

Тема та керівник дипломної роботи затверджені наказом ректора від "24" лютого 2026 року № 195-С.

Директор (керівник) навчально-наукового інституту:
Володимир ЧЕРНИШОВ

Довідка про успішність

Дарина БАЙДУСЬ за період навчання з 2022 року до 2026 року повністю виконала навчальний план за освітньою програмою з таким розподілом оцінок за шкалою ХНЕУ ім. С. Кузнеця: 90 – 100 балів 70 %, 74 – 89 балів 28 %, 60 – 73 балів 2 %.

Секретар навчально-наукового інституту:
Тамара ДАНИЛЕНКО

Висновок керівника дипломної роботи

Дарина БАЙДУСЬ виконала дипломну роботу у повному обсязі та у задані терміни. Зміст роботи в цілому відповідає вибраній темі, розроблені заходи обґрунтовано. Стиль та мова викладення дипломної роботи відповідають вимогам, що висувають до робіт такого рівня. Під час написання роботи було використано науково-методичні та нормативні джерела за темою дослідження, фінансову, управлінську та статистичну звітність підприємства. Робота виконана з використанням інформаційних технологій. За результатами дослідження було підготовлено до друку наукову статтю у фаховому збірнику наукових праць. Дипломну роботу рекомендовано до захисту в ЕК.

Керівник роботи: Олена КОТ

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломна робота розглянута на засіданні кафедри міжнародної економіки і менеджменту, протокол № 16 від "08" травня 2026 р. Здобувачка вищої освіти Дарина БАЙДУСЬ допущена до захисту даної роботи в експертній комісії.

Завідувач кафедри: Олена КОТ

Зразок змісту бакалаврської дипломної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЙ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК**

1.1. Економічна сутність стратегії виходу на зовнішній ринок та моделі
їхньої орієнтації

1.2. Еволюція стратегій розвитку міжнародного виробництва
міжнародних компаній

1.3. Механізм формування та реалізації стратегій виходу підприємства
на зовнішній ринок

**РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ, ФІНАНСОВОЇ
ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ "МОМОТ-БЕТОН")**

2.1. Аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності
ТОВ "МОМОТ-БЕТОН"

2.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

2.3. Аналіз конкурентної позиції ТОВ "МОМОТ-БЕТОН"

на потенційних зовнішніх ринках збуту

**РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ
ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК (НА ПРИКЛАДІ ТОВ
"МОМОТ-БЕТОН")**

3.1. Обґрунтування вибору стратегії виходу підприємства на зовнішній
ринок

3.2. Заходи щодо реалізації стратегії виходу підприємства на зовнішній
ринок

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Приклади оформлення бібліографічного опису за ДСТУ 8302:2015 у списку використаних джерел наукових робіт

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книга 1 автора. Прізвище та ініціали. Назва : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Тимошик М. С. Українська книга і преса в Італії. Київ : Наша культура і наука, 2015. 352 с.
Книга 2, 3 авторів. Прізвище та ініціали 1, Прізвище та ініціали 2. Назва : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ : Основа, 2008. 213 с.
Книга 4 та більше авторів. Назва : відомості щодо назви / Прізвище та ініціали 1, Прізвище та ініціали 2, Прізвище та ініціали 3 та ін. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Право інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Т. І. Биркович, І. С. Бондар, Р. Б. Шишка та ін. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2015. 280 с.
Книга за редакцією (без автора). Назва книги : відомості щодо назви / відомості про редактора / упорядника. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Сучасний тлумачний словник української мови : 65 000 слів / за заг. ред. В. В. Дубічинського. Харків : Школа, 2006. 1008 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.
Книга: автор та перекладач. Прізвище та ініціали. Назва / Прізвище та ініціали перекладача. Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Мартієнко А. І. Теоретичні основи розвитку відносин власності / пер. з англ. В. Н. Перегудова. Київ : Основа, 2014. 503 с. Гарфорд, Тім. Речі, що змінили світ. Історія економіки в 50 винаходах : пер. з англ. Київ, 2018. 352 с.
Розділ з книги. Прізвище автора розділу та ініціали. Назва розділу. <i>Назва книги</i> . Місце видання : Видавництво, рік видання. Сторінки.	Вишневська Г. Г. Науково-творчий доробок кафедри міжнародного туризму. <i>З Україною в серці відкриваємо світ</i> : до 20-річчя каф. міжнар. туризму КНУКіМ : біобібліогр. покажч. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2017. 194 с.
Багатотомні видання. Прізвище та ініціали автора багатотомної праці або назва праці, якщо	Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я. Д. Ісаєвич, С. В. Кульчицький [та ін.]. Київ. Наук. думка, 2003 – 2013.

1	2
вона колективна. Назва багатотомної праці : відомості щодо назви / відомості про редакторів. Місце видання : Видавництво, рік або роки.	
Багатотомне видання (окремих томів). Прізвище та ініціали. Назва багатотомного видання : відомості щодо назви. Номер тома. Назва тома. Місце видання : Видавництво. Сторінки.	Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Т. 1. Київ : Радянська школа, 1983. 480 с.
Збірник.	Наука України у світовому інформаційному просторі : збірник. Київ : Академперіодика. 2018. Вип. 15. 104 с.
Автореферат або дисертація. Прізвище та ініціали. Назва роботи : відомості щодо назви / Ун-т, в якому захищено роботу. Місто, рік. Сторінки.	Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 30 с. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Матеріали конференцій. <i>Назва збірки матеріалів конференції</i> : відомості про конференцію. Місце видання, рік. Сторінки.	Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2 листопада 2017 року. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2017. 246 с.
Статті у збірці матеріалів конференцій. Прізвище та ініціали. Назва виступу. <i>Назва збірки матеріалів конференції</i> : відомості про конференцію. Місце видання, рік. Сторінки.	Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. <i>Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах</i> : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23 – 24 квітня 2019 р. Київ : НУХТ, 2019. С. 18–21.
Стаття з журналу. Прізвище та ініціали. Назва статті. <i>Назва журналу</i> . Рік. Номер журналу. Сторінка(и).	Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. <i>Бізнес Інформ</i> . 2019. № 7. С. 240–249.
Стаття з газети. Прізвище та ініціали. Назва статті : відомості щодо назви. <i>Назва газети</i> . Рік. Число та місяць. Сторінка(и).	Тимошик М. Знаряддя боротьби – правда про Україну: Як пресове бюро Дипломатичної місії УНР у Римі працювало на авторитет своєї держави. <i>День</i> . 2014. 28–29 березня. С. 22.

1	2
Законодавчі документи та нормативно-правові акти. Назва закону або іншого документу : відомості щодо назви. Місце видання : Видавництво, рік. Сторінки.	Про інноваційну діяльність : Закон України № 40-IV від 04.07.2002 р. <i>Голос України</i> . 2002. 9 серпня. С. 10–12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12 січня 2017 року. № 40. <i>Офіційний вісник України</i> . 2017. № 20. С. 136–141.
Стандарти. Назва документа : номер, дата введення в дію. Місце видання : Видавництво, рік. Сторінки.	Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення і правила складання : ДСТУ 8302:2015 [Чинний з 01.07.2017]. Київ: Держстандарт України, 2016. 16 с.
Електронна книга.	Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf (дата звернення: 02.11.2017 р.).
Стаття з електронного журналу.	Проскурніна Н. В., Бестужева С. В., Козуб В. О. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України <i>Економіка та суспільство</i> . 2022. Вип. 36. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1149/1107 (дата звернення: 22.05.2022 р.).
Електронний ресурс. Стаття з газети.	Лосев І. Культ фактів і "гарячі" проблеми журналістики. Газета "День". 10 вересня 2009 р. URL: https://day.kyiv.ua/article/podrobytsi/kult-faktiv-i-haryachi-problemy-zhurnalistyky?utm_source (дата звернення: 11.10.2024).
Електронний ресурс. Законодавчі документи.	Про стандартизацію : Закон України № 1315 від 11 лютого 2014 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.09.2019).
Електронні ресурси. Сайт.	ТОВ "Лаунч Україна" : офіц. сайт. URL: https://launch.ua/ (дата звернення: 11.06.2021 р.).
Електронні ресурси. Сторінки веб-сайтів.	Чайка А. С. Інклюзивна освіта – шлях до повноцінної соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. <i>Всеосвіта</i> : вебсайт. URL: https://vseosvita.ua/library/inkluzivna-osvita-slah-do-povnocinnoi-socializacii-ucniv-z-oo-1906.html (дата звернення: 12.08.2019 р.).

Зміст

Вступ	3
1. Методичні рекомендації щодо виконання дипломної роботи	5
2. Структура і зміст дипломної роботи	6
3. Мовностилістичні особливості оформлення тексту та вимоги до цитування в дипломній роботі	9
4. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи	11
5. Нормоконтроль дипломної роботи та академічна доброчесність	18
6. Рецензування та підписання дипломної роботи	20
7. Захист і критерії оцінювання дипломної роботи	21
Рекомендована література	24
Додатки	28

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності D3 "Менеджмент"
освітньої програми "Міжнародний менеджмент"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Дибач** Інна Леонідівна
Піддубна Людмила Іванівна
Кот Олена Володимирівна та ін.

Відповідальний за видання *О. В. Кот*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2026 р. Поз. № 19 ЕВ. Обсяг 39 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*